

مقاله مروری

## بررسی تاثیر نهادینه کردن رفتار زیست محیطی در شهروندان بر کارایی و اثربخشی سازمانها.

سیمین درویش نوری<sup>a</sup>، مرضیه کریمی<sup>b</sup>، هلن مربی هروی<sup>c\*</sup>

<sup>a</sup>دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم پزشکی دانشگاه تهران، گروه اپیدمیولوژی و آمار زیستی، تهران، کدپستی ۱۴۱۷۶۱۴۴۱۸، ایران  
<sup>b</sup>کارشناسی ارشد توسعه اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، گروه مطالعات توسعه اجتماعی، تهران، کدپستی ۱۴۱۷۶۱۴۴۱۸، ایران

<sup>c</sup> *EMSD*، دکتری مدیریت محیط زیست، تهران، کد پستی ۱۹۴۵۸۳۳۸۱۴، ایران

### چکیده مطلب

### اطلاعات مقاله

#### تاریخ مقاله:

دریافت فایل در ۱۴ اسفند ۱۳۹۷

دریافت فایل اصلاح شده در ۲۱ اسفند ۱۳۹۷

قبول شده برای چاپ در ۲۳ اسفند ۱۳۹۷

#### لغات کلیدی:

(رفتارهای زیست محیطی؛

آموزش و توسعه فرهنگی؛

سکوت سازمانی؛

کارایی و اثربخشی؛

تنها راه‌هایی از مشکلات زیست محیطی و افزایش کارایی و اثربخشی نهادینه کردن رفتارهای زیست محیطی در شهروندان است. هدف پژوهش بررسی تاثیر نهادینه کردن رفتارهای زیست محیطی بر کارایی و اثربخشی سازمان است. تحقیق از نوع مروری بوده و از ادبیات موضوع برای گردآوری داده‌ها استفاده شده است. روش تحقیق کتابخانه‌ای بوده و داده‌ها از دیتابیس‌های موجود استخراج شده‌اند. پایایی داده‌ها بوسیله نرم افزار SPSS 19 انجام شده است میزان Cronbach's Alpha داده‌ها ۰.۴۱۹ بوده است که نشان دهنده پایایی خوب داده‌ها می‌باشد. آنالیز توزیع داده‌ها با استفاده از تست-One-Sample Kolmogorov-Smirnov انجام شده است. توزیع داده‌ها نرمال بوده است. از تست Regression برای بررسی اثر نهادینه کردن رفتار زیست محیطی در کارایی و اثر بخشی سازمان استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد نهادینه کردن رفتار زیست محیطی ۹۷٪ از واریانس را در کارایی و اثر بخشی سازمان توضیح می‌دهد.  $F(1,18) = 146.3$ ,  $p < 0.001$ . تغییرات ضریب تعدیل ۰.۸۹۰ است. نهادینه کردن رفتار زیست محیطی دارای ضریب استاندارد بالایی ( $\beta = 0.944$ ,  $p < 0.001$ ) است. رفتار زیست محیطی شهروندان و کارکناندر کارایی و اثربخشی سازمانها از طریق تغییر در رفتار شهروندی، سکوت سازمانی و سازمان‌های غیر دولتی کمک می‌کند. همچنین رفتارهای شهروندی باعث کاهش رفتار مخرب در سازمان کم میشود و باعث می‌شود کارکنان خلاقانه سخن بگویند و مسئولیت پذیر باشند که بقای هر سازمانی در گرو آن است و باعث افزایش کارایی و اثر بخشی سازمان خواهد شد. تشکل‌های زیست محیطی و سازمان‌های غیر دولتی از جمله عوامل تاثیر گذار بر کارایی سازمان هستند که بوسیله آموزش شهروندان می‌توانند این کارایی سازمان‌های دولتی را افزایش دهند.

\* Corresponding author. Tel.: +989121904102

E-mail address: [emsdjournal@yahoo.com](mailto:emsdjournal@yahoo.com) / [Simin.darvish.ut@gmail.com](mailto:Simin.darvish.ut@gmail.com)

Peer review journal

## ۱.۲. نهادینه کردن رفتار زیست محیطی

آموزش محیط زیست باعث نهادینه سازی فرهنگ زیست محیطی در جامعه شده است [۱۳]. نتایج تحقیق مریم قهرمان پوری و همکاران (۱۳۸۷) نشان داد که امروزه مقوله فرهنگ محیط زیست و توسعه و آموزش آن به عنوان یک رسالت بر دوش مردم و سازمان هاست و همکاری متقابل بین نهادهای دولتی و غیر دولتی و مردم را در یک جامعه می طلبد زیرا یک جامعه به طور مستقیماً غیر مستقیم از محیط زیست بهره می برد لذا می بایست بار مسئولیت حفاظت از ارزش های محیط زیست را بر دوش بکشد. تشکل های مردمی در این زمینه می توانند بسیار حائز اهمیت باشند. بکارگیری تشکل های زیست محیطی در امر آموزش فرهنگ محیط زیست در سازمان های شهرستان اهواز موثر می باشد [۲۱]. تنها راه رهایی از بحران های زیست محیطی جامعه پذیر کردن افراد از ابتدای کودکی است که در این راستا خانواده، نظام آموزش و پرورش، سازمان حفاظت محیط زیست، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، وزارت جهاد کشاورزی، می توانند گام مهمی در انتقال فرهنگ و نهادینه کردن رفتارهای زیست محیطی از طریق آموزش های مستمر داشته باشند. [۱۸]. زنان به سبب نقش موثری که در خانواده و تربیت فرزندان دارند به خوبی می توانند این میراث معنوی را به فرزندان خود منتقل کنند. نیل به این مهم برنامه ریزی مناسبی را می طلبد. باوجود توانایی های زنان در این عرصه، به دلیل رشد شهر نشینی مشکلات زیادی در زمینه ارتباط انسان شهرنشین با محیط زیست و طبیعت وجود دارد. بطوریکه می توان به صراحت گفت؛ مشکلات زیست محیطی ریشه در فرهنگ دارد و آموزش بنیان اصلی ساخت و اصلاح رفتارهای مناسب در عرصه توسعه پایدار است. [۱۵]

نهادینه سازی فرهنگ زیست محیطی با تاکید بر دیدگاه اسلام و فرهنگ اسلامی و آموزه های دینی در جامعه با حمایت علمای دینی از محیط زیست زمینه ساز اخلاق زیست محیطی اسلامی در جامعه می گردد [۲۲]. اجرای مابقی ارزشی نظام اقتصادی اسلام در جامعه می تواند با کاهش اثرات خارجی منفی زیست محیطی و تحقق توسعه پایدار و استیفای حقوق انسانی بستر مناسبی را برای محافظت از منابع طبیعی و محیط زیست فراهم کند. [۲۳]

هدف پژوهش بررسی تاثیر نهادینه کردن رفتارهای زیست محیطی در کارایی و اثربخشی سازمان است.

## ۲. ابزار و روش ها

## ۲.۱. روش گردآوری داده ها

تحقیق از نوع مروری بوده و از ادبیات موضوع برای گردآوری داده ها استفاده شده است. روش تحقیق کتابخانه ای بوده و داده ها از دیتابیس های موجود استخراج شده اند.

## ۲.۲. تجزیه و تحلیل داده ها

پایایی داده ها بوسیله نرم افزار SPSS 19 انجام شده است میزان Cronbach's Alpha داده ها ۰.۴۱۹ بوده است که نشان دهنده پایایی خوب داده ها می باشد. آنالیز توزیع داده ها با استفاده از تست One-Sample Kolmogorov-Smirnov انجام شده است. توزیع دادهها نرمال بوده است. از تست Regression برای بررسی اثر نهادینه کردن رفتار زیست محیطی در کارایی و اثر بخشی سازمان استفاده شده است. جدول ۱ خلاصه ای از ادبیات موضوع را ارائه می دهد.

## ۳. نتایج

آنالیز رگرسیون برای سنجش تاثیر نهادینه کردن رفتار زیست محیطی در سطح کارایی و اثر بخشی سازمان اجرا شد. آنالیز اولیه برای تشخیص نقض فرضیات نرمالیه، خطی بودن و غیره انجام شد. جدول ۲ و ۳ خلاصه ای از مدل رگرسیون اجرا شده را ارائه می دهند. نهادینه کردن رفتار زیست محیطی ۹۷٪ از واریانس را در کارایی و اثر بخشی سازمان توضیح می دهد.  $F(1,18) = 146.3, p < 0.001$ . تغییرات ضریب تعدیل ۰.۸۹۰ است. نهادینه کردن رفتار زیست محیطی ضریب استاندارد بالای ۰.۹۴۴ ( $\beta = 0.944, p < 0.001$ ) است.

## ۱. متن اصلی

رفتار زیست محیطی، رفتاریست که فرد در برخورد با محیط زیست از خود بروز می دهد. پاسخ به این سوال که چه عواملی باعث تقویت رفتارهای محیط گرایانه می شوند، پیچیده است. عوامل روانشناختی پیوند نزدیکی با رفتارهای زیست محیطی فرد دارند اما این عوامل خود تحت تاثیر عوامل اجتماعی، جمعیتی و اقتصادی هستند. [۱۹]

## ۱.۱. کارایی و اثر بخشی سازمان

اثربخشی و کارایی سازمان یکی از مفاهیمی است که در دهه ۵۰ و ۶۰ مطرح شد که در ابتدا منظور از اثر بخشی سازمانی را میزان درک اهداف توسط سازمان اعلام کردند اما پس از آن از آنجایی که بالاترین هدف هر سازمان بقا و کسب بیشترین بهره‌وری است مفهوم اثربخشی سازمانی نه تنها به دنبال حفظ سازمان است بلکه به دنبال آنست تا کارایی سازمان را در هر شرایطی نیز افزایش دهد. رفتار شهروندی سازمانی یک تفکر و ایده است و آن مشتمل بر رفتارهای متنوع کارکنان نظیر، پذیرش و به عهده گرفتن مسئولیت های اضافی، پیروی از قوانین و رویه های سازمان، حفظ و توسعه نگرش مثبت، شکیبایی و تحمل ناراضیاتی و مشکلات در سر کار است. در نتیجه، بر اساس تئوری ها و نظریه های سازمانی، رفتار شهروندی سازمانی به کارایی و اثر بخشی سازمان ها از طریق تحولات منابع، نوآوری ها و وفق پذیری کمک می کند. [۱۸] رفتار شهروندی به کارایی و اثربخشی سازمانها از طریق تحولات منابع، نوآوری ها و وفق پذیری کمک می کند [۱۷]. نتایج تحقیق فاطمه نیکنام (۱۳۹۵) نشان داد که میان ادراک کارکنان از سازمان و بروز رفتار شهروندی رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. [۲۴] رفتار شهروندی سازمانی به عنوان یکی از مفاهیم جدید مدیریت رفتار سازمانی که بر رفتارهای فراتر از وظایف کارکنان و مدیران تاکید می ورزد، در پیشرفت و ارتقا فرایندهای سازمانی و تبدیل محیط سنتی به محیط پویا و کارآمد نقش تعیین کننده دارد. [۶] رفتارهای شهروندی سازمانی شامل همکاری های داوطلبانه ای فراتر از انجام وظایف به عنوان رفتارهای اختیاری و آگاهانه کارکنان می باشد که هدف از این رفتارها، کمک به افراد و یا سازمان بوده و لزوما نیازهای شغلی را دربر نمی گیرد. هرچه اعضاییک سازمان رفتارهای ضد شهروندی بیشتری از خود نشان دهند، عملکرد سازمان نیز بیشتر تحت شعاع قرار می گیرد. [۲۰]

شناسایی و نقش دهی به سازمان های غیردولتی و به کار بردن دانش محلی در کنار دانش رسمی و علمی در زمینه حل مسایل زیست محیطی و حفاظت از محیط زیست به عنوان یکی از اقدامات مهم جهت حفاظت از محیط زیست است [۹]. تشکل های زیست محیطی به عنوان پل ارتباطی بین مردم و سازمان حفاظت محیط زیست است. مهم ترین رسالت این نهادها، فرهنگ سازی زیست محیطی در بین مردم است [۱]. سازمان های غیردولتی به عنوان بخشی از نهادهای جامعه مدنی مناسبترین امکان برای جلب مشارکتهای مردمی در توسعه هستند، بنابراین حفظ محیط زیست به عنوان بستر توسعه است. سازمان های غیردولتی، سازمان های و نهادهایی هستند که در راستای اهداف صحیح به فعالیت های علمی، اخلاقی، اقتصادی، اجتماعی در جوامع میپردازند [۱۶]. با همکاری و تقسیم وظایف محیط زیستی، بین سه گروه دولت ها و سازمان های غیر دولتی اعم از ملی و بین المللی در کشورها، می توان شرایط پایدار و رو به بهبود محیط زیستی را انتظار داشت. [۲]

در بسیاری از سازمان های معاصر، کارکنان از آرایه نظرات و نگرانی هایشان در مورد مشکلات سازمان امتناع می ورزند. این پدیده جمعی، سکوت سازمانی نامیده می شود که ممکن است موجب تاثیرگذاری بر عملکرد مطلوب کارکنان شود. این سکوت سازمانی و عملکرد کارکنان رابطه ای منفی وجود دارد، به این معنی که با افزایش سکوت، عملکرد کارکنان کاهش می یابد و برعکس. بنابراین، مدیران بایستی با این موضوع به گونه ای آگاهانه برخورد کنند که رفتار و نحوه مدیریت آنها باعث ایجاد جو سکوت و متعاقب آن کاهش عملکرد کارکنان نگردد. [۱۰] سازمانهای امروزی به خاطر فشرده شدن رقابت در عرصه جهانی افزایش توقعات مشتریان و بهبود کیفیت بیش از پیش خواستار این هستند که کارکنانشان خلاقانه سخن بگویند و مسئولیت پذیر باشند. سازمان ها به خاطر بقای خود نیازمند افرادی هستند که بتوانند پاسخگوی چالشهای محیطی بوده و از تبادل اطلاعات و دانش نترسند و برای باورها و عقاید خود و تیم ایستادگی کنند. اما بسیاری از کارکنان در تحقیق سیدتقوی و همکاران (۱۳۹۳) بیان داشتند که سازمانها از بحث کردن تبادل اطلاعات و دانش که منجر به ایجاد تغییر در سازمانها می شود حمایت نمی کنند. [۱۲]

جدول ۱. مجموع ادبیات موضوع در متغیر های نهادینه کردن رفتار زیست محیطی و کارایی و اثر بخشی سازمان

شماره رفرنس	نهادینه کردن رفتار زیست محیطی		کارایی و اثر بخشی سازمان	
	آموزش و توسعه فرهنگی	آموزه های دینی	میراث معنوی	رفتار شهروندی
[۴]	X			X
[۷]	X			X
[۳]	X			X
[۹]	X			X
[۱]	X			X
[۲۱]			X	X
[۱۶]	X			X
[۲]	X			X
[۱۸]	X			X
[۱۱]				X
[۵]				X
[۱۲]				X
[۱۰]				X
[۱۷]	X			X
[۲۴]	X			X
[۶]	X			X
[۸]	X		X	X
[۱۳]	X		X	X
[۲۲]		X		X
[۲۳]		X		X
[۱۵]			X	X
[۱۴]			X	X
جمع کل	۱۳	۲	۵	۱۲
				۴

جدول ۲. رگرسیون متغیر مستقل نهادینه کردن رفتار زیست محیطی به متغیر وابسته کارایی و اثر بخشی سازمان

مدل	ضریب استاندارد نشده Unstandardized Coefficients		ضریب استاندارد Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
نهادینه کردن رفتار زیست محیطی	.786	.065	.944	12.098	.000

a. متغیر وابسته : کارایی و اثر بخشی سازمان

جدول ۳. خلاصه مدل رگرسیون تاثیر عامل پیش بین کننده نهادینه کردن رفتار زیست محیطی در متغیر وابسته کارایی و اثر بخشی سازمان

مدل	R	ضریب تعیین شده		Std. Error of the Estimate
		ضریب تعیین R Square	ضریب تعیین Adjusted R Square	
نهادینه کردن رفتار زیست محیطی	.944 <sup>a</sup>	.890	.884	1.24996

a پیش بینی کننده : نهادینه کردن رفتار زیست محیطی

b متغیر وابسته : کارایی و اثر بخشی سازمان

جدول ۴. فراوانی شاخص های نهادینه کردن رفتار زیست محیطی

شاخص های نهادینه کردن رفتار زیست محیطی	فراوانی	درصد
آموزه های دینی	2	10
میراث معنوی	5	25
آموزش و توسعه فرهنگی	13	65
کل	20	100

از کل ادبیات موضوع ۱۰٪ آموزه های دینی ۲۵٪ میراث فرهنگی و ۶۵٪ آموزش و توسعه فرهنگی را در نهادینه کردن رفتار زیست محیطی موثر دانسته اند.

جدول ۵. فراوانی کارایی و اثر بخشی سازمان

شاخص های کارایی و اثر بخشی	فراوانی	درصد
سکوت سازمانی	5	25
سازمانهای غیر دولتی	2	10
رفتار شهروندی	13	65
کل	20	100

از کل ادبیات موضوع ۱۰٪ سازمانهای غیر دولتی را در کارایی و اثر بخشی سازمان ۲۵٪ سکوت سازمانی و ۶۵٪ رفتار شهروندی را در کارایی و اثر بخشی سازمان موثر دانسته اند.

۴. بحث و نتیجه گیری

رفتار زیست محیطی شهروندان و کارکناندر کارایی و اثربخشی سازمانها از طریق تغییر در رفتار شهروندی، سکوت سازمانی و سازمان های غیر دولتی کمک می کند. همچنین رفتار های شهروندی باعث کاهش رفتار مخرب در سازمان میشود و باعث می شود کارکنان خلاقانه سخن بگویند و مسئولیت پذیر باشند که بقای هر سازمانی در گرو آن است و باعث افزایش کارایی و اثر بخشی سازمان خواهد شد. تشکل های زیست محیطی و سازمان های غیر دولتی از جمله عوامل تاثیر گذار بر کارایی سازمان هستند که بوسیله آموزش شهروندان می توانند این کارایی سازمان های دولتی را افزایش دهند.

تشکر و قدردانی

نویسندگان از منتقدین (outsidereviewer) پیش نویس خود و هریک از منابعی که از این تحقیق پشتیبانی می کنند تشکر و قدردانی می کنند.

منابع

[۳]. بابائی طاهره ، چقازردی جلال ، ۱۳۹۲، بررسی نقش سازمان های غیر دولتی زیست محیطی بر آگاهی نوجوانان نسبت به محافظت از محیط زیست، مقاله کنفرانس: اولین کنفرانس ملی آموزش فرهنگ و اخلاق زیست محیطی

[۴]. جابرنصاری محمدرضا ، بدیعی فاطمه ، ۱۳۹۴، رابطه رفتارهای شهروندی سازمانی و رفتارهای کاری مخرب کارکنان شهرداری بروجرد ، مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی مدیریت و حسابداری ایران

[۵]. حاجی عسگری نوش آبادی سمانه ، ۱۳۹۶، بررسی رابطه سکوت سازمانی با عملکرد شغلی کارکنان ، مقاله کنفرانس: کنفرانس پارادایم های نوین مدیریت و علوم رفتاری

[۶]. ذبیحی کوهی خیلی سپیده ، حسینی سیدعسگر ، علی آبادی اکبر ، میری حمید ، ۱۳۹۵، تاثیر رفتار شهروندی سازمانی بر عملکرد سازمان ها ، مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی علوم انسانی با رویکرد مدیریت و اقتصاد مقاومتی

[۷]. رستگار عباس علی ، پارسا مجید ، واعظی حمیده ، ۱۳۹۲، عوامل تاثیر گذار مولفه ها و پیامدهای رفتار شهروندی سازمانی، مقاله کنفرانس: اولین کنفرانس ملی حسابداری و مدیریت

[۸]. زارع بیژن ، روغنیان زهره ، ۱۳۹۴، جایگاه آموزش در توسعه فرهنگ و نهادینه کردن رفتارهای زیست محیطی، مقاله کنفرانس: کنفرانس بین المللی پژوهش در علوم رفتاری و اجتماعی

[۹]. زایری هاجر ، خسروی پور بهمن ، ۱۳۹۷، نقش سازمان های مردم نهاد و جوامع محلی در حفاظت از محیط زیست، مقاله کنفرانس: همایش تولید ملی و اشتغال پایدار، چالش ها و راهکارها

[۱۰]. سلمانی زاده زینب ، عابدینی مهنوش ، ۱۳۹۷، بررسی رابطه مولفه های سکوت سازمانی با عملکرد شغلی کارکنان اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان هرمزگان ، مقاله کنفرانس: سومین کنفرانس بین المللی مدیریت، حسابداری و حسابرسی پویا

[۱۱]. سلمانی زاده زینب ، عابدینی مهنوش ، ۱۳۹۷، بررسی رابطه مولفه های سکوت سازمانی با عملکرد شغلی کارکنان اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان هرمزگان ، مقاله کنفرانس: سومین کنفرانس بین المللی مدیریت، حسابداری و حسابرسی پویا

[۱۲]. سید نقوی میرعلی ، محمد حسینی سارا ، ۱۳۹۳، بررسی رابطه میان سکوت سازمانی و عملکرد کارکنان ، مقاله کنفرانس: کنفرانس بین المللی حسابداری و مدیریت

[۱۳]. شبیری سیدمحمد ، میبودی حسین ، سرادی پور عادل ، ۱۳۹۱، آموزش محیط زیست ، رهبریتی در نهادینه سازی فرهنگ زیست محیطی، مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی حفاظت و برنامه ریزی محیط زیست

[۱۴]. شمسی پاکباده سیده زهرا ، شبیری سیدمحمد ، ۱۳۹۱، راههای نهادینه کردن ارزش های زیست محیطی از طریق دبیران، مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی حفاظت و برنامه ریزی محیط زیست

[۱۵]. صالحی لاله ، منوری فرد فیض الله ، ۱۳۹۶، راهکارهای بهبود آموزش زنان در توسعه فرهنگ زیست محیطی، مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی زنان، بازآفرینی شهری و توسعه پایدار

[۱۶]. طاهری شکبیا ، ۱۳۹۰، نقش سازمان های غیردولتی در توسعه پایدار محیط زیست قشم ، مقاله کنفرانس: همایش ملی قشم و چشم انداز آینده

[۱۷]. عالم تبریز اصغر ، نیلی پورطباطبایی سیداکبر ، حسن پور محمد ، ۱۳۹۴، رفتار شهروندی سازمانی، مقاله کنفرانس: اولین کنفرانس بین المللی حسابداری و مدیریت در هزاره سوم

[۱۸]. غلام حسینی اسماعیل ، بجانی حسین ، ملکی نیا عماد ، ۱۳۸۹، عوامل تاثیر گذار، مؤلفه ها و پیامدهای رفتار شهروندی سازمانی، مقاله نشریه: توسعه سازمانی پلیس « (پیاپی ۳۱)، شماره ۴

[۱۹]. فروتن کیا شهروز ، نواح عبدالرضا ، پورترکارونی محمد ، ۱۳۹۰، رفتارهای زیست محیطی را چگونه ارتقا دهیم؟ (طرح یک مدل تلفیقی) ، مقاله کنفرانس: پنجمین همایش تخصصی مهندسی محیط زیست

[۲۰]. فلاح علی ، مدهوش محمود ، موسویان فاطمه ، ۱۳۹۵، رفتارهای شهروندی سازمانی، مقاله کنفرانس: اولین کنفرانس بین المللی پژوهش های نوین در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی و مطالعات اجتماعی ایران

[۱]. آخوندزاد زهرا ،امینی نسب سیدمهدهی ، ۱۳۸۷، بررسی امکان بکارگیری تشکلات زیست محیطی در حفاظت و مدیریت محیط زیست طبیعی ( مطالعه موردی : شهرستان اهواز ) ، مقاله کنفرانس: دومین همایش تخصصی مهندسی محیط زیست

[۲]. امیرمحمدی پور پروین ،آرش پور علیرضا ، توسلی نایینی منوچهر ، ۱۳۹۵، نقش سازمان های بین المللی غیر دولتی در حمایت از محیط زیست، پایان نامه: غیر دولتی - مؤسسه های آموزش عالی غیردولتی-غیرانتفاعی - دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی - دانشکده حقوق و معارف اسلامی - [کارشناسی ارشد]

- [۲۱]. قهرمان پوری مریم، امینی نسب سیدمهدی، آخوندزاد زهرا، ۱۳۸۷، بررسی سطح آگاهیهای زیست محیطی تشکل های مردمی به منظور امکان بکارگیری آنها در توسعه فرهنگ محیط زیست در سازمان ها ( مطالعه موردی : شهرستان اهواز ) ، مقاله کنفرانس: اولین کنفرانس بین المللی جایگاه ایمنی، بهداشت و محیط زیست در سازمانها
- [۲۲]. لاریجانی مریم، بردی حق نیا رحیم، بردی حق نیا حلیم، ۱۳۹۲، روشهای نهادینه سازی فرهنگ زیست محیطی، مقاله کنفرانس: اولین کنفرانس ملی جغرافیا، گردشگری، منابع طبیعی و توسعه پایدار
- [۲۳]. محمدی نیا طیبه، دسترنج منصوره، نگهداری سمیه، سلیمی شورباخورلو نیلوفر، ۱۳۹۱، نهادینه سازی فرهنگ زیست محیطی بر مبنای فرهنگ اسلامیمقاله نشریه: آموزش محیط زیست و توسعه پایدار، شماره ۱، دوره ۱
- [۲۴]. نیکنام فاطمه، ۱۳۹۵، بررسی رابطه و نقش ادراک کارکنان از محیط سازمان بر بروز رفتار شهروندی سازمانی، مقاله کنفرانس: اولین همایش ملی مدیریت و علوم انسانی